

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte:

Nadejda TOMA

Judecători:

Liliana CATAN

Iurie DIACONU

Ion GUZUN

Victor BOICO

a judecat, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2022, de către avocații Terioșchin Denis și Rabei Ilie, ambii în numele inculpatului

Condrea Vasile XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în din
XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 06.07.2016 – 13.11.2020;

Instanța de apel: 17.06.2021 – 15.06.2022;

Instanța de recurs: 26.08.2022 – 05.12.2022.

Asupra recursurilor ordinare declarate, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni, din 13 noiembrie 2020:

Condrea Vasile a fost achitat de învinuirea adusă în baza art. 188 alin. (2) lit. b), e) și f) Cod penal pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A fost încetat procesul penal intentat în privința lui **Daminic Constantin** în baza art. 188 alin. (2) lit. b), e), f) și art. 349 alin. (1¹) Cod penal, pe motiv că a intervenit decesul inculpatului.

Sapescu Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin. (2) lit. b), e), f) și art. 217 alin. (3), lit. c) Cod penal, cu aplicarea art. 84 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa definitivă închisoare pe un termen de 9 (nouă) ani, în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul circulației legale a substanțelor narcotice pe un termen de la 3 ani.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Sentința în privința lui Daminic Constantin nu a fost contestată.

3. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că:

Sapescu Mihail la 07.05.2016, aproximativ la ora 01:10, aflându-se împreună cu Daminic Constantin în mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică, de comun acord și împreună, având scopul comiterii unui atac tâlhăresc asupra unei persoane, au oprit un automobil de model „Dacia Logan”, cu n/î XXXXX, condus de către Gonțearu Serghei, după care i-au comandat acestuia să-i transporteze în XXXXX.

Daminic Constantin s-a urcat pe bancheta din față a automobilului, iar Sapescu Mihail și Condrea Vasile pe bancheta din spate.

Deplasându-se în marginea XXXXX, Sapescu Mihail împreună cu Daminic Constantin, în scopul comiterii atacului tâlhăresc, adică însușirii bunurilor altei persoane prin aplicării violenței periculoasă pentru viață și sănătatea persoanei, în timpul deplasării, aflându-se deja în marginea XXXXX, Daminic Constantin a tras frâna de mână de la automobil, stopând astfel automobilul, după care i-au cerut șoferului Gonțearu Serghei banii și bunuri materiale pe care le are asupra sa.

În timpul deplasării, aflându-se la marginea XXXXX, Daminic Constantin a tras frâna de mână stopând astfel automobilul, după care i-au cerut lui Gonțearu Serghei banii și bunurile materiale pe care le are asupra sa.

Primind refuzul, ultimii folosind forța fizică, l-au atacat pe Gonțearu Serghei, aplicându-i multiple lovituri în regiunea capului cu pumnii și cu un pistol pe care îl aveau asupra lor, după care l-au deposedat de un inel din aur în valoare de 7000 lei, un inel din argint în valoare de 400 lei, telefonul mobil de model „LG F60”, în valoare de 3000 lei, o lanternă în valoare de 150 lei, o lanternă cu electroșoc în valoare de 400 lei, mijloace financiare numerar în mărime de 1735 lei și 25 Thai Baht, echivalent conform ratei Meny Convertor și BNM a 14,10 lei, cu care au dispărut de la fața locului, fiindu-i cauzată astfel părții vătămate o daună materială în proporții considerabile în valoare totală de 12 699,10 lei.

În urma acțiunilor lui Daminic Constantin și Sapescu Mihail, părții vătămate Gonțearu Serghei i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală 2069 din 10.05.2016, traumă cranio-cerebrală închisă, manifestată prin comotie cerebrală, excoriații la nivelul capului și față, care se califică ca vătămare corporală ușoară.

Aceste acțiuni ale lui Sapescu Mihail au fost încadrate, de către instanța de judecată, în baza art. 188 alin. (2) lit. b), e) și f) Cod penal – *tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțită de violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei, de mai multe persoane, cu aplicarea armei și cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot **Sapescu Mihail**, având scopul circulației ilegale a substanțelor narcotice fără scop de înstrăinare, a păstrat ilegal la domiciliul său situat în XXXXX, două secțiuni de butelie pe suprafața interioară a căroră s-au depistat depuneri de o substanță de culoare cafenie, care au fost depistate și ridicate în cadrul percheziției la domiciliu de către colaboratorii IP Ialoveni la 12.05.2016, iar conform raportului de expertiză nr. 34/12/1-R-2893 din 31.05.2016, reprezintă-rășină de cannabis și se atribuie la categoria substanțelor narcotice, având cantitatea totală de 0,053 grame (masă uscată). Conform Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 79 din 23.01.2006, cantitatea de 0,053 grame (rășină de cannabis – masă uscată) constituie proporții mari.

Aceste acțiuni ale lui Sapescu Mihail au fost încadrate, de către instanța de judecată, în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal – *păstrarea ilegală a substanțelor narcotice fără scop de înstrăinare, cu utilizarea acestora, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă.*

Condrea Vasile este învinuit că, el la 07.05.2016 aproximativ la ora 01:10, aflându-se împreună cu Daminic Constantin și Sapescu Mihail în mun. Chișinău,

fiind în stare de ebrietate alcoolică, înțelegându-se în prealabil, având scopul comiterii unui atac tâlhăresc asupra unei persoane, au oprit un automobil de model „Dacia Logan,” cu n/î XXXXX, condus de către Gonțearu Serghei, după care i-au comandat acestuia să-i transporte în XXXXX.

Daminic Constantin s-a urcat pe bancheta din față a automobilului, iar Condrea Vasile și Sapescu Mihail pe bancheta din spate.

În timpul deplasării, aflându-se la marginea XXXXX, Daminic Constantin a tras frâna de mână stopând astfel automobilul, după care i-au cerut lui Gonțearu Serghei banii și bunurile materiale pe care le are asupra sa.

Primind refuzul, ultimii folosind forța fizică, l-au atacat pe Gonțearu Serghei, aplicându-i multiple lovituri în regiunea capului cu pumnii și cu un pistol pe care îl aveau asupra lor, după care l-au deposedat de un inel din aur în valoare de 7000 lei, un inel din argint în valoare de 400 lei, telefonul mobil de model „LG F60”, în valoare de 3000 lei, o lanternă în valoare de 150 lei, o lanternă cu electroșoc în valoare de 400 lei, mijloace financiare numerar în mărime de 1735 lei și 25 Thai Baht, echivalent conform ratei Meny Convertor și BNM a 14,10 lei, cu care au dispărut de la fața locului, fiindu-i cauzată astfel părții vătămăte o daună materială în proporții considerabile în valoare totală de 12 699,10 lei.

În urma acțiunilor lui Condrea Vasile, Daminic Constantin și Sapescu Mihail părții vătămăte Gonțearu Serghei i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală 2069 din 10.05.2016, traumă cranio-cerebrală închisă, manifestată prin comoție cerebrală, excoriații la nivelul capului și față, care se califică ca vătămare corporală ușoară.

Aceste acțiuni ale lui Condrea Vasile au fost încadrate, de către organul de urmărire penală, în baza art. 188 alin. (2) lit. b), e) și f) Cod penal – *tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțită de violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei, de mai multe persoane, cu aplicarea armei și cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

4. Apel a declarat procurorul Danu Vasile, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Condrea Vasile să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin. (2) lit. b), c) și f) Cod penal la închisoare pe un termen de 8 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

Lui **Sapescu Mihail** recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin (3) lit. c) Cod penal, a-i stabili pedeapsă cu închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 4 ani.

Conform prevederilor art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor, lui Sapescu Mihail a-i stabili pedeapsă definitivă cu închisoare pe un termen de 10 ani, în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 4 ani.

În motivarea apelului, partea acuzării a invocat că prima instanță:

- a dat o apreciere greșită probelor administrate de acuzare cât privește participarea lui Condrea Vasile împreună cu Sapescu Mihail și Daminic Constantin la săvârșirea infracțiunii de tâlhărie în privința lui Gonțearu Serghei.

Astfel, la baza concluziei de achitare, instanța a pus doar declarațiile inculpatului Condrea Vasile fără a ține seama de faptul că acesta, în virtutea calității procesuale, beneficiază de libertatea de a nu se auto-incrimina.

De asemenea, prima instanță nu a ținut cont că inculpatul Condrea Vasile a declarat că el se afla sub influența substanțelor chimice cu efecte narcotice folosite înainte de comiterea faptei prejudiciabile.

Totodată, instanța a lăsat fără apreciere declarațiile părții vătămate, făcute sub jurământ și avertizare de răspundere penală, care a indicat și la implicarea lui Condrea Vasile în săvârșirea infracțiunii, în situația în care nu s-au constatat temeieri de incriminare fără justă cauză.

- a făcut o greșită individualizare a pedepsei stabilite lui Sapescu Mihail care a săvârșit o infracțiune gravă și în acțiunile căruia este prezentă recidiva periculoasă. Mai mult, instanța, pe capătul de acuzare adus în baza art. 217 alin (3) lit. c) Cod penal, eronat a dispus aplicarea și executarea pedepsei complimentare *privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul circulației legale a substanțelor narcotice*, pe când dispoziția normei prevede pedeapsa complimentară *privarea de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate*.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2022 a fost admis apelul, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, conform modului stabilit pentru prima instanță, prin care Condrea Vasile a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal la închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, în penitenciar de tip semiînchis.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

5.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a concluzionat că prima instanță neîntemeiat a dispus achitarea lui Condrea Vasile și **a constatat** că acesta la 07.05.2016 aproximativ la ora 01:10, aflându-se împreună cu Daminic Constantin și Sapescu Mihail în mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică, înțelegându-se în prealabil, având scopul comiterii unui atac tâlhăresc asupra unei persoane, au oprit un automobil de model „Dacia Logan,” cu n/î XXXXX, condus de către Goncearu Serghei, după care i-au comandat acestuia să-i transporte în XXXXX.

Daminic Constantin s-a urcat pe bancheta din față a automobilului, iar Condrea Vasile și Sapescu Mihail pe bancheta din spate.

În timpul deplasării, aflându-se la marginea XXXXX, Daminic Constantin a tras frâna de mână stopând astfel automobilul, după care i-au cerut lui Goncearu Serghei banii și bunurile materiale pe care le are asupra sa.

Primind refuzul, ultimii folosind forța fizică, l-au atacat pe Goncearu Serghei, aplicându-i multiple lovituri în regiunea capului cu pumnii și cu un pistol pe care îl aveau asupra lor, după care l-au deposedat de un inel din aur în valoare de 7000 lei, un inel din argint în valoare de 400 lei, telefonul mobil de model „LG F60”, în valoare de 3000 lei, o lanternă în valoare de 150 lei, o lanternă cu electroșoc în valoare de 400 lei, mijloace financiare numerar în mărime de 1735 lei și 25 Thai Baht, echivalent conform ratei Meny Convertor și BNM a 14,10 lei, cu care au dispărut de la fața locului, fiindu-i cauzată astfel părții vătămate o daună materială în proporții considerabile în valoare totală de 12 699,10 lei.

În urma acțiunilor lui Condrea Vasile, Daminic Constantin și Sapescu Mihail părții vătămate Goncearu Serghei i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală 2069 din 10.05.2016, traumă cranio-cerebrală închisă, manifestată

prin comoție cerebrală, excoriații la nivelul capului și față, care se califică ca vătămare corporală ușoară.

Aceste acțiuni ale lui Condrea Vasile au fost încadrate, de către instanța de apel, în baza art. 188 alin. (2), lit. b), e) și f) Cod penal – *tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțită de violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei, de mai multe persoane, cu aplicarea armei și cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Instanța de apel a dat citire la declarațiile făcute de Sapescu Mihail și Condrea Vasile la etapa urmăririi penale potrivit cărora aceștia nu își recunosc vina în cele incriminate.

Totodată, instanța de apel a audiat partea vătămată Gonțearu Serghei care a indicat la implicarea lui Condrea Vasile în săvârșirea atacului tâlhăresc asupra sa, întreprinzând acțiuni de deposedare de bani (f.d. 77-78, vol. VIII).

De rând cu aceste probe, instanța de apel a pus la baza hotărârii de condamnare următoarele probe ale acușării: plângerea lui Gonțearu Serghei (f.d. 15, vol. I), informațiile telefonice înregistrate în R-2 al IP Ialoveni, cu nr. 2065 și cu nr. 2085 (f.d. 16-17, vol. I); procesele-verbale de cercetare la fața locului din 07.05.2016 (f.d. 23-32, vol. I); rapoartele de expertiză dactiloscopică nr. 34/12/1-R-2484 din 11.05.2016, nr. 34/12/1R-2873 din 31.05.2016 (f.d. 48-64 și 77-84, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 2069 din 10.05.2016 (f.d. 96-97, vol. I); procesul-verbal de percheziție (f.d. 125- 128, vol. I); procesul-verbal de examinare obiectului (f.d. 150, vol. I); raportul de expertiză nr. 34/12/1 -R-2893 din 31.05.2016 (f.d. 137-141, vol. I); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie (f.d. 115 și 117-118, vol. I); procesul-verbal de ridicare din 12.05.2016 (f.d. 164, vol. I); procesul-verbal de examinare a obiectului din 18.05.2016 (f.d. 165-166, vol. I); procesul-verbal de recunoaștere a obiectului din 12.05.2016 (f.d. 158-159, vol. I).

În împrejurările relatate de partea vătămată, instanța de apel a conchis că versiunea susținută în apărare de către Condrea Vasile nu și-a găsit confirmare și a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto-incrimina, garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CoEDO. Or, inculpații Sapescu Mihail și Condrea Vasile au unit eforturile în vederea obținerii unui scop comun, toți acționând în scopul obținerii unui rezultat concret și anume de a deposeda forțat pe Gonțearu Serghei de bunuri cu însușirea lor, adică intenția acestora a fost îndreptată în direcția survenirii urmărilor prejudiciabile.

La individualizarea pedepsei aplicate lui Condrea Vasile, instanța de apel a făcut referire la gravitatea faptei, care potrivit art. 16 Cod penal, se atribuie la categoria celor grave, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție, de personalitatea făptuitorului, care este cunoscut cu antecedente penale, la locul de trai se caracterizează negativ, circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost reținute.

În raport cu faptele comise, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, instanța de apel a constatat că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu izolarea acestora de societate, or legea penală nu prevede o altă categorie de pedeapsă pentru infracțiunea comisă, decât pedeapsa cu închisoare.

Instanța de apel a apreciat ca nefondat apelul în partea argumentului că:

- „eronat s-a dispus aplicarea și executarea pedepsei complimentare *privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul circulației legale a substanțelor*

*narcotice, pe când dispoziția normei prevede pedeapsa complementară **privarea de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate***”;

- s-a făcut o greșită individualizare a pedepsei stabilite lui Sapescu Mihail.

6. Recursuri ordinare declară avocații Rabei Ilie și Terioșchin Denis, ambii în numele inculpatului Condrea Vasile.

6.1. Avocatul Rabei Ilie, în numele inculpatului Condrea Vasile, invocând prezența erorilor de drept prevăzute de pct. 6) și 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei și menținerea sentințe, apel fiind admis greșit.

În susținerea cererii de recurs ordinar, titularul arată că instanța de apel a dat o apreciere greșită declarațiilor părții vătămate, care și-a modificat declarațiile la etapa judecării apelului.

Mai mult, cele declarate de Goncearu Serghei în primă instanță coroborează și se completează cu întreg materialul probator, or nici asupra inculpatului Condrea Vasile și nici la domiciliul acestuia nu au fost depistate bunuri ce ar aparține părții vătămate.

6.2. Avocatul Terioșchin Denis prin recursul ordinar declarat în numele inculpatului Condrea Vasile, indicând la prezența erorilor de drept prevăzute de pct. 4, 5), 6), 10), 12) și 13) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei și menținerea sentințe, apelul fiind admis greșit, invocând motive similare recursului ordinar al avocatului Rabei Ilie în partea aprecierii declarațiilor părții vătămate.

Suplimentar recurentul arată că:

- judecarea apelului a avut loc în lipsa inculpatului a cărui participare era obligatorie și care nu a fost legal citat;

- consideră că recursul este depus în termen legal, or Condrea Vasile a fost reținut la 19.08.2022, dată de la care începe a curge termenul de recurs.

7. În corespundere cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință depune procurorul, solicitând dispunerea inadmisibilității recursurilor declarate.

8. Judecând recursurile ordinare, raportate la actele cauzei, Colegiul Penal lărgit ajunge la concluzia că recursul ordinar declarat de către avocatul Terioșchin Denis, în numele inculpatului Condrea Vasile, urmează a fi respins, iar cel al avocatului Rabei Ilie, în numele inculpatului Condrea Vasile, urmează a fi admis, pentru următoarele considerente:

8.1. Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate*, adoptându-se soluția respectivă în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (*este tardiv sau inadmisibil*) ori nu este întemeiat legal (*este nefondat*).

Art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prevede că *în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen*. Această prevedere legală are caracter de garanție procesuală, egală pentru toate părțile participante în proces, fiind impusă obligația îndeplinirii în termen a actelor procedurale, sub sancțiunea decăderii din acest drept procesual.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

Potrivit practicii CtEDO s-a statuat că termenul de exercitare a căii de atac începe a curge de la data pronunțării hotărârii (hotărârea *Sutter versus Elveția*) și participantul la proces citat legal o dată, deja cunoaște despre faptul desfășurării în privința sa a unui proces judiciar și este obligat de sine stătător să se intereseze de mersul procesului în continuare și examinarea cauzei în lipsa acestuia nu va constitui o încălcare a art. 6 CoEDO (hotărârea *Ponomaryov contra Ucrainei*).

Potrivit materialelor cauzei, avocatul Terioșchin Denis a depus cererea de recurs ordinar declarată în numele inculpatului, la 05.09.2022, solicitând repunerea în termen pe motiv că, Condrea Vasile a fost reținut la 19.08.2022, dată de la care, consideră recurentul că începe a curge termenul de recurs.

Verificând corectitudinea sesizării instanței de recurs, prin prisma declarării cererii de recurs ordinar depuse la 05.09.2022, în termenul legal, Colegiul Penal lărgit statuează că una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective, termenul de recurs având caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

La caz, recursul ordinar declarat de avocatul Terioșchin Denis, în numele inculpatului, la 05.09.2022, a fost depus în afara termenului prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

Prin urmare, se conchide că acest recurs ordinar nu se încadrează în termenul legal, fiind depus tardiv, iar repunerea acestuia în termen, în condițiile expuse supra, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, ceea ce în accepțiunea CtEDO urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 CoEDO – dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare (hotărârea *Ghirea versus Republica Moldova*).

În aceste circumstanțe, Colegiul penal nu se va expune asupra motivelor invocate în acest recurs ordinar, or, potrivit practicii constante, instanța de judecată nici nu purcede la examinarea fondului unei cereri, deoarece soluția de respingere a cererii ca depusă peste termen sau inadmisibilă nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui drept exercitat în mod legal.

8.2. În continuare, cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Rabei Ilie, în numele inculpatului, instanța de recurs constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

După cum rezultă din conținutul recursului, acesta se întemeiază pe prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, potrivit cărora, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond când:... hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt*

și nu au fost întrunite elementele infracțiunii, argumentele părții axându-se pe poziția că instanța de apel, examinând apelul, nu a apreciat obiectiv probele.

Colegiul Penal lărgit menționează că, instanța de apel fiind investită cu o situație de fapt, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărârea adoptată la situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăție sau nevinovăție, încadrarea juridică a faptei săvârșite sau temeiul achitării, prevăzut de normele procesual penale.

Fiind sesizată cu recurs ordinar, instanța de judecată verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Relevant este de specificat că, potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs este în drept să judece cauza și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.*

La caz, Colegiul Penal lărgit constată, că judecarea cauzei în apel a avut loc cu derogări de la normele legale și că speței îi sunt aplicabile prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căruia *instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

În acest sens, Colegiul, **într-un prim aspect**, menționează că în conformitate cu art. 414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală *instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.*

În speță prevederile legale enunțate nu au fost respectate, or, din procesul-verbal al ședinței de judecată rezultă că procurorul a solicitat verificarea următoarelor probe: *f.d. 148-145 – cererile de examinare a cauzei în procedură simplificată, f.d. 151-152 – cererile de aplicare a amnistiei, f.d. 155-156 – declarațiile inculpaților (a se vedea f.d. 81, vol. VIII).*

Din lecturarea părții descriptive a deciziei, reiese că *„Necăținând la faptul că inculpații nu își recunosc vina, vinovăția acestora este probată integral prin următoarele mijloace de probă prezentate de către procuror care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămate din ședința instanței de apel și a celor depuse la prima instanță, plângerea lui Gonțearu Serghei (f.d. 15, vol. I), informațiile telefonice înregistrate în R-2 al IP Ialoveni, cu nr. 2065 și cu nr. 2085 (f.d. 16-17, vol. I); procesele-verbale de cercetare la fața locului din 07.05.2016 (f.d. 23-32, Vol. I); rapoartele de expertiză dactiloscopică nr. 34/12/1-R-2484 din 11.05.2016, nr. 34/12/1R-2873 din 31.05.2016 (f.d. 48-64 și 77-84, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 2069 din 10.05.2016 (f.d. 96-97, vol. I); procesul-verbal de percheziție (f.d. 125- 128, vol. I); procesul-verbal de examinare obiectului (f.d. 150, vol. I); raportul de expertiză nr. 34/12/1 -R-2893 din 31.05.2016 (f.d. 137-141, vol. I); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie (f.d. 115 și 117-118, vol. I); procesul-verbal de ridicare din 12.05.2016 (f.d. 164, vol. I), procesul-verbal de examinare a*

obiectului din 18.05.2016 (f.d. 165-166, vol. I); procesul-verbal de recunoaștere a obiectului din 12.05.2016 (f.d. 158-159, vol. I).” (a se vedea pct. 17 a deciziei recurate).

Raportând cele două acte la prevederile art. 414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit statuează că instanța de apel a pus la baza deciziei sale de condamnare probe ce nu au fost citite în ședința de judecată și nu au fost consemnate în procesul-verbal și instanța de apel.

În al doilea rând, atât prima instanță cât și cea de apel nu au acordat deplină eficiență prevederilor legale transpuse în dispoziția art. 101 Cod de procedură penală.

În speță, instanța de recurs constată că, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale transpuse în dispoziția art. 101 Cod de procedură penală, potrivit căreia *fiecare probă administrată de părți trebuie să fie verificată și apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și că nici o probă nu are o valoare dinaintea stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată.*

În sensul celor constatate, Colegiul, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Mai mult, justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinența, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează.

Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

În plus, doar simpla enumerare a probelor, fără coroborarea lor, nu reprezintă efectuarea procesului de apreciere a probelor, în conformitate cu prevederile art. 101

Cod de procedură penală, iar hotărârea este bazată pe presupuneri, fără a se face o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, a legăturii dintre ele.

Totodată, în lumina practicii CtEDO, o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză.

Contrar celor relatate mai sus, la caz, atât prima instanță cât și cea de apel doar a enumerat și descris probele administrate pe întreg procesul penal și s-a pronunțat insuficient de clar asupra admisibilității sau inadmisibilității probelor administrate și cercetate, selectiv reținând conținutul unor probe la formarea concluziilor sale, fără a efectua o analiză amplă, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, în ansamblu prin coroborare lor, ținând cont și de alte aspecte ce rezultă din conținutul ansamblului probator, efectuând o analiză și motivare neconvingătoare a concluziilor sale, deviind astfel de la cerințele prevăzute de art. 384-397 Cod de procedură penală.

În sensul celor menționate supra, Colegiul reține că instanța de apel, la baza concluziei sale de condamnare a lui Condrea Vasile în baza art. 188 alin. (2), lit. b), e) și f) Cod penal a pus declarațiile părții vătămate făcute în fața primei instanțe cât și a celei de apel, fără a se expune asupra divergențelor ce rezultă din aceste declarații și care din ele sunt veridice, pertinente, utile și concludente justei soluționări a cauzei, or în prima instanță Gonțearu Serghei a indicat că „*Condrea Vasile a intervenit în apărarea sa, violență asupra lui nu a aplicat, nu a fost numit cu cuvinte necenzurate, nu a sustras nimic personal de la el. Mai mult ca atât, Condrea le-a spus lui Daminiuc și Sapescu să se liniștească, că el va achita totul, în privința lui Condrea el nu poate să se expună asupra pretențiilor material și morale*” pe când în instanța de apel deja indică că „*Condrea Vasile i-a luat banii, după care l-au lovit și l-au scos afară din mașină.... Condrea i-a luat banii și verigheta, iar Sapescu l-a lovit.... Condrea în afara de faptul ca i-a luat banii, nu i-a făcut nimic.... Când Condrea i-a luat banii, Daminiuc era cu pistolul la el la tâmplă....*”.

Totodată, din conținutul proceselor-verbale ale ședințelor de judecată nominalizate nu este clar când Gonțearu Serghei a fost prezent în ședința de judecată și a fost audiat, or chiar dacă declarațiile acestuia sunt datate cu 15.06.2022 (*a se vedea f.d. 77-78, vol. VIII*), conform procesului-verbal din 15.06.2022 rezultă că partea vătămată în instanța de apel nu s-a prezentat și a fost pusă în discuție cu părțile chestiunea examinării cauzei și în lipsa părților vătămate (*a se vedea f.d. 67-68, vol. VIII*).

Colegiul penal lărgit specifică că, pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or în decizia instanței de apel lipsește cu desăvârșire analiza și aprecierea probelor.

Omisiunea instanței de apel de a face o analiză a probatoriului administrat și de a se expune argumentat asupra fiecărei probe în parte, este cu certitudine o lacună care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor urmând a fi înlăturată de instanța de apel, prin rejudecarea cauzei.

În al treilea rând, Colegiul penal lărgit reține că din practica CtEDO și cea națională cât și legislația procesual penal se reliefează că *prezența inculpatului, atunci când se judecă fondul cauzei, este necesară, renunțarea acestuia de a se prezenta trebuind a fi stabilită în mod neechivoc* (hotărârea *Popovici versus Moldova* din 27. 11.2007 și art. 321 Cod de procedură penală).

La acest capitol, Colegiul constată că, în speță, nu poate fi statuat o renunțare a inculpaților de a se prezenta în ședința de judecată, de vreme ce:

- instanța de apel a judecat cauza în lipsa inculpaților Sapescu Mihail și Condrea Vasile, fără a indica temeiurile ce au motivat o asemenea soluție (*a se vedea f.d. 68, 73, 80, vol. VIII*);

- în privința inculpatului Sapescu Mihail se soluționează cererea de extrădare din Ucraina (*a se vedea f.d. 58, vol. VIII*), fapt despre care instanța de apel a fost înștiințată la 01.02.2022 și de la această dată până la 15.06.2022, dată la care a fost judecat în fond apelul, instanța de apel nu a verificat care este situația la zi a chestiunii de extrădare;

- în privința inculpatului Condrea Vasile la 09.03.2022 a fost inițiat dosar de căutare nr. 2022440058 (*a se vedea f.d. 66, vol. VIII*), fapt despre care instanța de apel a fost înștiințată la 11.03.2022 și de la această dată până la 15.06.2022, dată la care a fost judecat în fond apelul, instanța de apel nu a verificat care este situația la zi a chestiunii de căutare.

Reieșind din cele descrise, Colegiul constată că, chestiunile asupra cărora Curtea de Apel trebuia să se pronunțe, nu au fost examinate în mod corespunzător, ca o chestiune de proces echitabil, instanța de apel urmând a cerceta amănunțit aspectele învinuirii înaintate lui Condrea Vasile, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să prezinte raționamentele forte care au stat la baza soluției, or, ce acționarea contrar prevederilor enunțate, constituie erorile de drept prescrise de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală.

În aceste împrejurări, Colegiul consideră că se impune concluzia de dispunere a rejudecării cauzei de instanța de apel și de nepreluare a concluziilor instanței de apel sau de fond, pe motiv că erorile admise nu pot fi înlăturate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece ultima nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanțele care au judecat fondul cauzei cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea o evaluare convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, să emită o soluție clară, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o

hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8.1. Reieșind din faptul că decizia instanței de apel este desființată și că prin sentință inculpatului nu i-a fost aplicată măsură preventivă, se dispune eliberarea lui Condrea Vasile din arest preventiv, dacă a fost reținut în baza deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2022 și dacă în privința acestuia nu este aplicată măsură preventivă sub formă de arest sau acesta nu execută pedeapsă penală în baza altor hotărâri judecătorești, or, din oficiu, nu pot fi invocate motive pentru a deține persoana în continuare în arest preventiv.

9. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Terioșchin Denis, în numele inculpatului Condrea Vasile.

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Rabei Ilie, în numele inculpatului Condrea Vasile, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2022 în cauza penală privindu-l pe **Condrea Vasile XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Condrea Vasile XXXXX urmează a fi eliberat imediat din penitenciar dacă a fost reținut în baza deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2022 și dacă în privința acestuia nu este aplicată măsură preventivă sub formă de arest sau acesta nu execută pedeapsă penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată și pronunțată integral la 27 ianuarie 2023.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecători

Liliana CATAN

Iurie DIACONU

Ion GUZUN

Victor BOICO